

Centralna banka
BOSNE I HERCEGOVINE
Централна банка
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

TJEDNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANCIJSKIM TRŽIŠTIMA

30. 12. 2024. – 3. 1. 2025.

ODJEL ZA BANKARSTVO, SLUŽBA *FRONT OFFICE*

Sarajevo, 6. 1. 2025. godine

TJEDNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINACIJSKIM TRŽIŠTIMA
30.12.2024. – 03.01.2025.

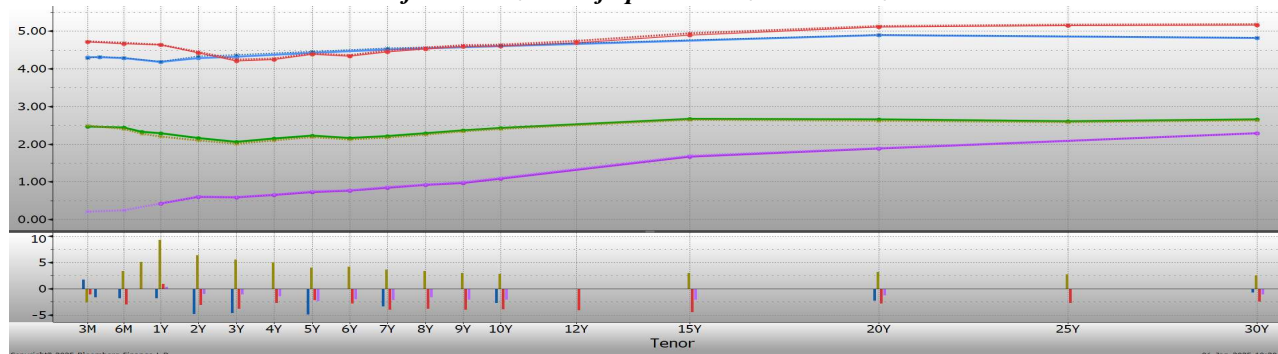
Tablica 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obveznice

Prinosi	Eurozona		SAD		Velika Britanija		Japan	
	27.12.24	3.1.25	27.12.24	3.1.25	27.12.24	3.1.25	27.12.24	3.1.25
2 godine	2,10	2,16	4,33	4,28	4,47	4,42	0,62	0,61
5 godina	2,19	2,23	4,46	4,41	4,41	4,39	0,77	0,75
10 godina	2,40	2,43	4,63	4,60	4,63	4,59	1,13	1,10

Tablica 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Dospijeće	Prinosi		
	27.12.24	3.1.25	
3 mjeseca	2,565	2,560	↓
6 mjeseci	2,402	2,435	↑
1 godina	2,241	2,310	↑

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obveznica

Graf prikazuje krivulje prinosa Njemačke (zeleno), SAD (plavo), Velike Britanije (crveno) i Japana (ljubičasto) za razdoblja od 3 mjeseca do 30 godina na dane 3. 1. 2025. godine (pune crte) i 27. 12. 2024. godine (isprekidane crte). Na donjem dijelu grafa prikazana je razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene nadnevke.

EUROZONA

Prinosi obveznica eurozone su na početku proteklog tjedna bilježili blagi pad, dok su tržišta obveznica bila zatvorena u utorak i srijedu. Nakon što su tržišta otvorena 2. siječnja prinosi su zabilježili korekciju naviše, a rast istih je bio više izražen u petak. Na tjednoj razini prinosi njemačkih obveznica su povećani za 3 do 6 baznih bodova, prinosi francuskih obveznica za 6 do 9 baznih bodova, a prinosi talijanskih obveznica za 5 do 8 baznih bodova.

Objavljeni podaci o rastu inflacije u nekoliko članica eurozone, posebno u Španjolskoj gdje je rast bio iznad očekivanja, idu u prilog postupnom smanjenju kamatnih stopa ESB-a. Član UV ESB-a Stournaras je izjavio da, uzimajući u obzir povećanu neizvjesnost, koraci koje ESB poduzima trebaju biti postupni, ali, naravno, ni veći koraci ne trebaju biti isključeni ukoliko nadolazeći ekonomski podaci budu sugerirali da će se inflacija u srednjem roku kretati ispod ciljane razine. Stournaras je kasnije izjavio da očekuje da će se kamatne stope, koje su podložne nepredviđenim rizicima u Europi i SAD-u, smanjiti na razinu oko 2% do jeseni 2025. godine. Ovo je sukladno prognozama ekonomista i investitora koji očekuju da će ESB do polovine godine ublažiti monetarnu politiku kako se inflacija bude stabilizirala na 2%, dok ekonomija slabi. Član UV Holzmann je izjavio da bi ESB mogla pričekati prije sljedećeg smanjenja kamatnih stopa ukoliko se materijaliziraju inflatorni rizici visokih cijena energenata i snažnije deprecijacije eura. Član UV Knot je upozorio da bi trgovinski rat sa SAD-om mogao dovesti do toga da

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je utemeljen na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može jamčiti njihovu točnost i ne snosi odgovornost za izravnu ili neizravnu štetu koja može nastupiti kao posljedica uporabe ili nemogućnosti uporabe informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na temelju njih.

Kina izveze deflaciju u Europu tako što će prodavati proizvode po nižim cijenama, kao što je to već vidljivo na tržištu čelika. Predložio je sindikatima u Europi da ublaže zahtjeve za povećanja plaća kako bi se izbjegao rast inflacije. Rast kreditiranja tvrtki u studenom je smanjen na 1,0% s 1,2%, koliko je iznosio u listopadu. Istovremeno, kreditiranje stanovništva je zabilježilo najveći rast od kolovoza 2023. godine, te je povećano na 0,9% mjesečno s 0,8%, što povijesno promatrano i dalje predstavlja umjeren rast.

Tablica 3: Kretanje ekonomskih pokazatelja za eurozonu

Red. Br.	Ekonomski pokazatelji	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	BDP – Nizozemska (Q/Q) final. III. tromjesečje	0,8%	0,8%	1,1%
2.	BDP – Španjolska (Q/Q) final. III. tromjesečje	0,8%	0,8%	0,8%
3.	Odnos deficita i BDP-a – Italija (Q/Q) III. tromjesečje	-	4,6%	5,8%
4.	Monetarni agregat M3 – EZ (G/G) STU	3,5%	3,8%	3,4%
5.	PMI indeks prerađivačkog sektora – EZ (final.) PRO	45,2	45,1	45,2
6.	Proizvođačke cijene – Irska (G/G) STU	-	2,1%	-1,7%
7.	Proizvođačke cijene – Španjolska (G/G) STU	-	0,9%	-3,9%
8.	Proizvođačke cijene – Austrija (G/G) STU	-	-2,0%	-2,3%
9.	Maloprodaja – Španjolska (G/G) STU	3,0%	1,0%	3,4%
10.	Maloprodaja – Grčka (G/G) LIS	-	-0,6%	1,7%
11.	Obim maloprodaje – Finska (G/G) STU	-	-2,6%	-2,3%
12.	Stopa nezaposlenosti – Njemačka PRO	6,2%	6,1%	6,1%
13.	Stopa nezaposlenosti – Finska STU	-	8,1%	8,1%
14.	Stopa nezaposlenosti – Grčka STU	-	9,6%	9,8%
15.	Promjena broja nezaposlenih – Španjolska (u '000) PRO	-	-25,3	-16,0
16.	Stopa inflacije – Irska (prelim.) PRO	-	1,0%	0,5%
17.	Stopa inflacije – Španjolska (prelim.) PRO	2,6%	2,8%	2,4%
18.	Stopa inflacije – Portugal (prelim.) PRO	-	3,1%	2,7%

SAD

Financijsko tržište u SAD-u proteklog tjedna je bilo relativno mirno zbog sezone blagdana. Prinosi američkih državnih obveznica zabilježili su smanjenje duž cijele krivulje.

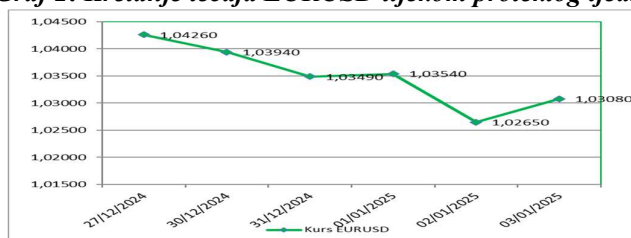
Kreatori monetarne politike Fed-a su bili prilično suzdržani po pitanju daljnjih odluka središnje banke o kamatnim stopama, dok tržišni sudionici i dalje percipiraju najavljena dva smanjenja u ovoj godini. Dvije službenice Fed-a su naglasile da borba protiv inflacije nije gotova, te da ima još posla za postizanje cilja od 2%. Predsjednica Fed-a iz San Francisca Daly je istaknula da su cijene i dalje „neprijatno iznad cilja“, što je ponovila i članica FOMC-a Kugler. Daly i Kugler su, također, naglasile da središnji bankari moraju voditi računa o tržištu rada. Predsjednik Fed-a iz Richmonda Barkin je izjavio da izgledi za rast ekonomije SAD-a imaju uzlaznu putanju u ovoj godini.

Tablica 4: Kretanje ekonomskih pokazatelja za SAD

Red. br.	Ekonomski pokazatelji	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje	
1.	ISM indeks prerađivačkog sektora	PRO	48,2	49,3	48,4
2.	PMI indeks prerađivačkog sektora (final.)	PRO	48,3	49,4	49,7
3.	Potrošnja građevinskog sektora (M/M)	STU	0,3%	0,0%	0,5%
4.	Broj inicijalnih zahtjeva nezaposlenih za pomoć	28. pro	221.000	211.000	220.000
5.	Broj kontinuiranih zahtjeva nezaposlenih za pomoć	21. pro	1.890.000	1.844.000	1.896.000
6.	Broj odobrenih hipotekarnih zahtjeva	27. pro	-	-12,6%	-10,7%

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je utemeljen na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može jamčiti njihovu točnost i ne snosi odgovornost za izravnu ili neizravnu štetu koja može nastupiti kao posljedica uporabe ili nemogućnosti uporabe informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na temelju njih.

Graf 2: Kretanje tečaja EURUSD tijekom proteklog tjedna

USD je aprecirao u odnosu na EUR, te je tečaj EURUSD zabilježio pad s razine od 1,0426 na razinu od 1,0308.

VELIKA BRITANIJA

Sudionici na tržištu očekuju smanjenje kamatnih stopa za 53 bazna boda ove godine. BoE smanjuje kamatne stope sporije od drugih središnjih banaka, te je tijekom 2024. godine referentna kamatna stopa BoE smanjena za 50 baznih bodova, dok su referentne kamatne stope Fed-a i ESB-a smanjene za 100 baznih bodova. Analitičari su primijetili da su rast plaća i inflacija usluga u Velikoj Britaniji i dalje visoki, što vodi opreznijem pristupu BoE, i očekuju daljnja tromjesečna smanjenja tijekom 2025. godine, kako tržište rada bude slabilo i smanjivalo inflaciju.

Premijer Starmer je zamolio glavna regulatorna tijela Velike Britanije, uključujući Ofgem i Ofwat, da predlože reforme kako bi se povećao ekonomski rast. Ovo je uslijedilo nakon podataka objavljenih prošlog tjedna, koji su pokazali stagnaciju ekonomije Velike Britanije u razdoblju između srpnja i rujna.

BoE je objavila da je uložila 46.180 milijardi GBP u svoj prvi kratkoročni repo u 2025. godini. Kratkoročni repo omogućava bankama da pozajmljuju novac od BoE na sedmodnevno razdoblje u zamjenu za visokokvalitetni kolateral, što ima za cilj održavanje međubankarskih kamatnih stopa blizu referentne kamatne stope BoE.

Tablica 5: Kretanje ekonomskih pokazatelja za UK

Red. br.	Ekonomski pokazatelji		Očekivanje	Stvarno	Prethodno
				stanje	razdoblje
1.	PMI indeks prerađivačkog sektora (final.)	PRO	47,3	47,0	48,0
2.	Nationwide indeks cijena nekretnina (G/G)	PRO	3,8%	4,7%	3,7%
3.	Neto potrošački krediti (u mlrd GBP)	STU	1,2	0,9	1,0
4.	Broj odobrenih hipotekarnih kredita	STU	68.700	65.700	68.100
5.	Monetarni agregat M4 (G/G)	STU	-	2,9%	3,0%

Tijekom proteklog tjedna GBP je deprecirao u odnosu na EUR, pa je tečaj EURGBP zabilježio blagi rast s razine od 0,82901 na razinu od 0,82967. GBP je deprecirao i u odnosu na USD, pa je tečaj GBPUSD smanjen s razine od 1,2578 na razinu od 1,2423.

JAPAN

Financijsko tržište u Japanu, izuzev ponedjeljka, proteklog je tjedna bilo zatvoreno zbog blagdana i praznika.

Tablica 6: Kretanje ekonomskih pokazatelja za Japan

Red. br.	Ekonomski pokazatelji		Očekivanje	Stvarno	Prethodno
				stanje	razdoblje
1.	PMI indeks prerađivačkog sektora (final.)	PRO	49,5	49,6	49,0

JPY je tijekom proteklog tjedna aprecirao u odnosu na EUR, te je tečaj EURJPY zabilježio pad s razine od 164,59 na razinu od 162,08. JPY je aprecirao i u odnosu na USD, te je tečaj USDJPY zabilježio blagi pad s razine 157,87 na razinu od 157,26.

NAFTA I ZLATO

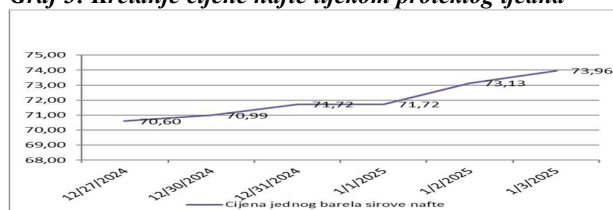
Cijena jednog barela sirove nafte na otvaranju tržišta u ponedjeljak je iznosila 70,60 USD (67,72 EUR).

Tržišta su tijekom prethodnog tjedna bila prilično mirna uslijed blagdanske atmosfere. Do sredine tjedna cijena nafte je bilježila blagi rast, dok je u srijedu tržište bilo zatvoreno zbog blagdana. Rast cijene ovog energenta je nastavljen i do kraja tjedna.

Bez obzira na rast u utorak, izazvan ekspanzijom prerađivačkog sektora Kine, za cijenu nafte je 2024. godina bila druga godina koja je završena s gubitkom. Prerađivački sektor Kine je zabilježio ekspanziju u prosincu, treći mjesec zaredom, ali je ova zemlja objavila da su kvote za uvoz sirove nafte u 2025. godini smanjene na 152,49 milijuna metričkih tona sa 182,69 milijuna metričkih tona, koliko su iznosile u 2024. godini. OPEC i IEA su smanjili prognoze rasta potražnje za naftom zbog slabije potražnje u Kini, uz predviđanje viška na tržištima u 2025. godini. Cijena nafte je prvog radnog dana u 2025. godini zabilježila rast od skoro 2% uslijed smanjenja zaliha sirove nafte u SAD-u i tehničkih pokazatelja. Zalihe SAD-a su smanjene za 1,18 milijuna barela u tjednu zaključno s 27. 12. Analitičari primjećuju da je cijena dosegla razinu iznad stodnevno prosjeka, što ukazuje na mogućnost daljnjeg rasta. Odlazeći predsjednik SAD-a Biden planira objaviti dekret kojim se trajno zabranjuje razvoj novih proizvođača nafte i plina na obalama SAD-a, što će zakomplicirati Trumpove planove za domaću proizvodnju energije.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 73,96 USD (71,75 EUR), što predstavlja rast od 4,76% na tjednoj razini.

Graf 3: Kretanje cijene nafte tijekom proteklog tjedna

Na otvaranju londonske burze metala u ponedjeljak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 2.621,40 USD (2.514,29 EUR).

Usprkos smanjenju prinosa američkih državnih obveznica, blaga aprecijacija USD se odrazila na blago smanjenje cijene ovog plemenitog metala na početku tjedna. U utorak je cijena zlata blago povećana, a u srijedu nisu zabilježene promjene cijene zbog blagdana i praznika na većim svjetskim tržištima. Do kraja tjedna cijena ovog plemenitog metala se kretala u uskom rasponu. Analitičari su sada fokusirani na monetarnu politiku Fed-a, trgovinsku politiku novoizabranog predsjednika Trumpa i napore Kine za jačanje ekonomskog rasta u 2025. godini.

Cijena zlata je porasla na kraju 2024. Prema analizi Bloomberga, očekuje se da će kretanje cijene zlata u 2025. godini ovisiti o potražnji središnjih banaka više nego od tradicionalnih čimbenika, kao što su realne kamatne stope, kretanje USD i tržište dionica. Ovaj plemeniti metal je zabilježio najbolje performanse još od 2010. godine zbog rasta potražnje za aktivama sigurnog utočišta uslijed ublažavanja monetarne politike SAD-a, geopolitičkih nestabilnosti i rekordnih kupovina središnjih banaka. Tradicionalni čimbenici su imali mali utjecaj na kretanje ove cijene, a smanjeno držanje ETF-ova ukazuje na smanjenje interesiranja investitora. Goldman Sachs Group Inc. priopćio je da više ne očekuje da će cijena zlata dostići razinu od 3.000 USD po unci do kraja godine, pomjerajući prognozu na sredinu 2026. godine, a na temelju očekivanja da će Fed napraviti manje smanjenja kamatnih stopa.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 2.640,22 USD (2.561,33 EUR), što predstavlja rast od 0,72% na tjednoj razini.

Graf 4: Kretanje cijene zlata tijekom proteklog tjedna

